167. ԿՈՒՆՏԻՆ ՎԵՊԸ

Իլել է ›իլել մին թագավոր։ Էս թագավորը որ շատ պառավացել է, ուրա՜յ իրեք որդոցը կանչել է ուրան մոտ ու աղաչանք արել. թե. «Որ ես մեռնեմ, իրեք օր ու իրեք գիշեր եկեք իմ գերեզմանս պահեցեք»։ Էս թագավորը որ մեռել է, ուրան իրեք որդուցը մեծն ու միջնակը գնացել են ուրանց հանորր տունը։ Բայց էն ամենիցը փոքր եղբարը (որ Կունտ է իլել) ուրան հորը խոսքը կատարելով ուրանց տանիցը վեր է կալել մին հրացան, ետով գնացել ուրան հորը գերեզմանիցը մին երկու կազաչափ հեռու փոս քանտել ու ինքը նի մտել էն փոսը։ Մին քանի ժամ կացել է, տեսել որ մին մեծ մարդ եկավ ու ինքն էլ զրահավորված, որ նրա երկայնությունն է տասը-տասնմեկ կազաչափ ու սրտին լայնքը երկու-երեք կազաչափ, բայց ուրան կռներին հաստկությունը կես կյուղաչափ ու ուրան մեծությունին համաձայն էլ ուրան ձին, ինքը՝ ըսպիտակ, կեցին շորերը՝ ըսպիտակ, ձին՝ ըսպիտակ ու ձիին ամեն բաներն՝ ըսպիտակ։ Ետով եկավ թագավորին գերեզմանիցը մոտացավ, նիզակը հանեց ու ասեց. «Թագավո՛ր, հանգիստդ անիծվի»։ Էս ասեց ու նիզակը գերեզմանին մեջումը խրեց, որ գերեզմանին քարը վեր ունի, Կունտը էնտեղից հրացանը մին անգամ որ արձակել է, բայց էն մարդը չէր գիտում, թե ուրան գնդակ է նի եկե՞լ, թե չէ։ Սրա համար էս Կունտը մինել է արձակել, էլի էն մարդը այնումը չի քցել։ Մին անգամ էլ է արձակել, էն մարդը ձիիցը վեր է ինկել, մեռել։ Էս Կունտը փոսիցը տուս է ելել, էն մարդին շորերը ու ձին տարել մին տեղ դրել ու ինքը եկել տուն։

էքսր որ միջնակ եղբայրը չի գնացել, էլի էջսը իրիկունը գնացել է մտել էն փոսր ու մին քիչ կացել։ Ետով տեսել էլի էնպես մին մեծ մարդ եկավ. ինքը՝ սև ու սև շորերավոր, ձին՝ սև ու ամեն բաներն էլ սև։ Ինքը զրահավորված, եկել է առաջվան մարդին նման արել, էլի Կունտը ըսպանել է։ Երրորդ օրը որ կարգը ուրանն է իլել, տեսել է, որ մին մարդ եկավ առաջվաններին նման, էլի [...][1] ըսպանել է, ամենին ծիանքր ու ամեն բաները վեր կալել ու գնացել ուրանց տուն ու էնտեղ ուրանց գոմումը կյաղել։ Մին քանի ժամանակ էտ բանովն անց կենալից ետը մին թագավոր ձայն է հանել, թե. «Ով որ կարա ձիի վերա նստած այսինչ յոթը սարովը ձին լոք տալով անցկացնի ու գա իմ կուշտս, ես իմ աղջիկս կըտամ ուրան»։ Էս որ լսել են, համարյա թե բոլոր աշխարքիս մարդիքը գնացել են տեսնելի համար, թե՝ ով է անելու էտ բանը։

Էս թագավորին որդոցը էրկունը՝ մեծն ու միջնակը մին կաղլիկ։ Հարի են քրեհով բռնել ու էրկուսն էլ վեր իլած գնացել։ Կունտը ասել է. «Ինձ էլ տարեք»։ Էն էրկունն էլ ասել են. «Ը՞հ, հիմիկ դու էն մարդուցր մեջին կըկորչես, քեզ ո՞ւր ենք տանում»։

Սրանք որ գնացել են պրծել, էս Կունտը էն կյաղած ծիոցը բաղխտակը հանել է, ըսպիտակ շորերը կեցել ու ձին վեր իլել, զրահավորվել ու շուտ գնացել էնտեղ հասել։ Թուրը հանել է սրանրա թխել ու գնացել, թե ուրան եղբորցն էլ թխի, եղբարքը աղաչանք են արել՝ թխել չի ու ձիին մտրակովը թխել, ձին էն յոթը սարովը լոք է արվել ու անց կացել։ Ետով էն թագավորը ուրան աղջիկը արվել է էն Կունտին, էն Կունտն էլ տրել է ձիին գավակին ու մին անգամ ձիին թխել, ձին էն յոթը սարովը մին էլ լոք է տրվել։ Էլի էն տղան սրա-նրա թխել է ու ծին քշել գնացել ուրանց տուն ու էն աղջկանր մին սենյակում կյաղել։ Ուրան եղբարքը եկել են ուրանց տուն, Կունտը հարցուփորձ է արել, նրանք էն ամեն բաները պատմել են։

Մին քանի ժամանակ որ անց է կացել, էլի էն թագավորը ձայն է հանել, թե. «Ով որ ձին լոք տալ տա ութը սարովը, իմ աղջիկս կըտամ ուրան»։ Էլի էս Քաչալը սև ձիով գնացել է էն աղջիկը պիրել։ Մին անգամ էլ է էն թագավորը ձայն հանել, թե. «Ով որ իննը սարովը ձին լոք տալ տա, իմ աղջիկս կը տամ ուրան»։ Էլի էն Կունտը գնացել է պիրել կարմիր ձիովը։ Էն Կունտը ուրան

[1] Անընթեռնելի (Ծ. Կ.)։

եղբորցը իմացրել է, թե ինքն է էն աղջկորցը պիրել և ամենիցը լավը ինքն է վեր կալել ու մինը՝ մինին տըվել, մինը՝ մինին։ Ետով էլի լավ ձին ինքը վեր կալել ու մինը՝ մինին տըվել, մինը՝ մինին։ Կունան էլ շատ գեղեցիկ է իլել։

էս էրկու եղբորցը աչկը եր չի կալել, որ ուրա̈նց փոքր եղբ—յրը ուրանցից լավ ինի։ Խոսացել են, թե մենք նրան ըսպանենք, ուրա̈ն կնիկը մենք վեր առնենք։ Ետով էս Կունտին կնիկը իմացել է սրանց միտքը ու գնացել ուրա̈ն մարգին ասել. թե նըրանց մեջին էսպես խարգախություն կա, դու քու գլխիդ ճարը տես։ էս Կունտը որ էս հասկացել է, շուտով ուրա̈ն եղբորցն անից բաժանվել է ու ուրա̈ն կնիկը վեր է կալել, ձին եր իլած փախել են գնացել։ Տեսել են մին մեծ պալատ, չորս կողմովը մեծ պատ քաշած։ Ջիյին թխել է, ձին լոք է տըվել, նի մտել էնտեղ։ էս Կունտը ամեն օր ուրա̈ն կնիկը դնում է իլել էնտեղ և ինքը ձին վեր իլած գնում որս անում պիրում, ուրա̈նք ուտում են։ Ետով էս Կունտը մին ժամանակ որսատեղից գալիս ժամանակը եկել է տեսել մին պառավ կնիկ պատին վերա բևեռներ վեր տալով վեր է ինում, որ գնա տուն։ Ետով էս պառավն է մտել։ Կունտին կնիկը մարգին ասել է, թե. «էս պառավը մեր գլուխը մին բան կըբերի, տուս արա»։ էն Կունտն էլ ասել է. «Ինչի՞ տուս անեմ, դու մինակ ես, քու կշտիդ կըկենա»։

Ետով էս Կունտը էքսը ուրա̈ն ձին տանը կապել է ու ինքը պառավի վեր տըված բևեռներովը վեր եկել, գնացել որս։ էս պառավ կնիկը որ էն երեք տղորց մայրն է իլել (որոնց Կունտը ըսպանել էր, ինչ ժամանակ եկել էին թագավորին գերեզմանը քանդին) ու եկել էր նրանց վրեժը առնի Կունտիցը։ Հարմար ժամանակ գտնելով, էն աղջիկը վեր է կալել, տրել էն Կունտին ձիին թարքին, ինքն էլ վեր իլել ձին, երեք ամիս գիշեր, երեք ամիս ցերեկ ճանապարհ գնացել, որ հասել են ուրա̈նց տուն։ Ետով Կունտը եկել է տեսել տանը ոչ ձի կա, ոչ կնիկ, ոչ էլ էն պառավը։

էս Կունտին միտն է եկել ուրա̈ն երեք քույրը, որ ամենն էլ առջի կնիկ են իլել։ էս Կունտը վեր է կացել, գնացել ուրա̈ն մեծ քըվորը տունը։ էնտեղ ուրա̈ն քույրը ասել է. «Ո՞ւր ես եկել, առջը յոթ օրվան ժամանակի որս է գնացել. էսօր ժամանակն է, կըգա քեզ կուտի»։ Նա էլ ասել է, թե. «Բա ինչպե՞ս անեմ»։ Քույրն էլ ասել է, թե. «Նի մուտ տաշտին տակը»։ Նա էլ նի է մտել։ Առջը եկել է շատ որս արած ու հարցրել կնկանն անից, թե. «Ի՞նչ մարդահոտ է»։ Նա էլ ասել է. «Դու ես կյա̈լիս սարից ու թուփիցը,

ի՞նձ ես ասում։ Էլի ծերք չի վեր կալել, ասել է, թե. «Չէ՛, էս ի՞նչ մարդահոտ է, ասի»։ Կնիկն էլ նետ է տառել, ասել, թե. «Որ իմ եղբայրը ինի, ի՞նչ կանես»։ Առջն էլ ասել է. «Թե որ մեծն ինի՝ մեծ պատառը աջի անկանջն եմ թողելու, թե որ միջնակն ինի՝ մեջ պատառը ձախի ականջն եմ թողելու, թե որ փոքրն ինի՝ աչքիս վերա է եկել, ի՞նչի համար է կյաղլու կացել»։ Փոքր եղբայրը տուս է եկել, էստեղ սիրուն բարով են տրվել ու էս Կունտը էստեղ հաց է կերել։

Ետով առջը հարցրել է, թե. «Ի՞նչի համար ես եկել»։ Էն էլ ասել է, թե. «Ետս ինչ, էնպե՞ս բան է պատահել»։ Էս առջն էլ ասել է. «Էդ իմ բանս չի, ես հարյուր տարեկան եմ, իմ եղբայրս երկու-հարյուր տարեկան է, նա կըգիտա։ Գնա նրան ասի»։ Ու նա շատ աղաչանք է արել, թե եկ քեզ շատ խնդիր տամ, գնալ մի, գլուխս փորձանք կրկյա։ Բայց Կունտը ասել է, թե. «Չէ՛, պիտի գնամ»։ Ետով էս առջը մին գիր է գիրել, տըվել նրան, թե. «Որ գնում ես, տար տուր իմ եղբորս»։ Էս Կունտը գիրը վեր է կալել, գնացել էն տոշի տունը։ Էնտեղ էլ առաջի առջին տանը ինչ որ պատահել էր, էնտեղ էլ պատահել է, բայց էլի էն առջն էլ է ասել. «Ես երկու-հարյուր տարեկան եմ, իմ աղբերը երեք հարյուր տարեկան է, նա կըգիտա»։ Ու էլ մին գիր էլ գրել է, տըվել նրան, թե. «Տար տուր իմ եղբորս»։

Էլի էս Կունտը էն երկու գիրը վեր է կալել, գնացել էն մին եղբոր տունը։ Էլի էն ամեն բաները պատահել է էնտեղ ու առջը ասել է, թե. «Ես իրեքհարյուր տարեկան եմ, իմ մայրս միլիոն տարեկան է, գնա նրանից հարցրու, նա կըգիտա»։ Էլի մին գիր էլ գիրել է, տրվել նրան, թե. «Տար տուր իմ մորս»։ Սա էլ է շատ աղաչանք արել, թե գնալ մի, բայց նա գնացել է։ Էս առջն էլ Կունտին ասել է. «Ո՞վ տղա, գու որ գնում ես, էն գիրերը սրտիցդ կախ տուր և մին փութ էլ մազտաք սրտիցդ կախ տուր ու գնա, որ մին վերստ մնա թե իմ մոր կուշտը հասնես, իմ մայրս քեզ բաշելու է, որ տանի կուլ տա, տու էլ գնա, որ շատ մոտացած ժամանակդ մայրս քեզ ուղելու է թե կուլ տա, տու շուտ մազտաքին քցի բերանը, որ նա մազտաքովը ինի, ետով գիրերը առաջին վեր ածի ու ասի. «Քու տղորցդ անից դիր եմ բիրել»։ Էս տղան ասել է, թե. «Լա՛վ»։ Ու էն կյրանքը վեր է կալել, գնացել էնտեղ ու էն ամեն բաները կատարել։ Էնտեղ առջին մայրը ասել է. «Գնա քառասուն ոչխար, տավար վեր կալ, գնա այսինչ աղբուրին եզրին վեր եկ. մին ձի զալու է էնտեղ ցնդնի, ինքը գնա։ Քառասուն գայլ են գալու թե

ուտեն. դու շուտ ըրա էն քուռակը վեր կալ, փախի ու քու ոչխարները և ուրիշ բաները տու գայլերին։

Էս տղան գնացել է էն ամեն բանը կատարել, էն քուռակը վեր կալել, գնացել էն առջերին մորը տունը, առջերին մայրն ասել է. «Ձին բերի՞ր»։ Նա էլ ասել է, թե. «Հրամել եք»։ Առջը ասել է. «Էդ ձիանը տար երեք ամիս մութը տեղ, երեք ամիս լույս տեղ պահի, տրա՛ գարին ու հարդն էլ շատ-շատ տուր»։ Սա էլ տարել է էն բաները կատարել ու գնացել ասել, թե. «Արել եմ»։ Նա էլ ասել է, թե. «Վեր իլ գնա էն աղբուրին ցեխովը քշի՛, քշի՛. ետով մին անգամ էլ պինդ քշի։ Թե որ էն ձիին ոտանը ցալքունը քեղանից հեռու մին մղոնից շատ գնա, էլ քամակիտ եշեսոչ, քշի՛։ Բայց թե որ ցալքունը մին մղոնից քիչ գնա՝ ձին պիր էլի պահի»։ Տարել է էնպես արել, ցալքունը մին մղոնից քիչ է գնացել, ետով պիրել է էլի պահել, գարին ու հարդը շատ-շատ տրվել, ետով տարել քշել։ Էլի շատ քշել է, ետով մին անգամ էլ պինդ է քշել, ցալքունը մին մղոնից շատ է գնացել։ Ետով էլ քամակին եշել չի, քշել է ու շատ գնացել, էն պառավին տունը հասել։ Ետով քուռակը հանկարծ թռել է երկինքը ու էնտեղով վեր եկել էն պառավին տունը։ Կունտին առաջվա ձին որ պառավը վեր էր իլել փախել, օգացել է թե խրխնջա՝ էն պառավը որ քուն է իլել, վերկացնի, բայց էն Կունտին կնիկը էն ձիին աղաչանք է արել, թե. «Իմ մարդս է, խրխնջալ մի»։ Նա էլ խրխնջացել չի։ Էն տղան եկել է էն աղջկանը տարել դրել գավակին ու վեր կալել փախել։

Ետով էն պառավը վեր է կացել, տեսել էն աղջիկը էնտեղ չի։ Էն ձիին անից հարցրել է, թե. «Ո՞ւր է»։ Էն ձին էլ ասել է. «Ուրա՛ն մարդը եկել է վեր առել, գնացել»։ Էս պառավը էլի ձիին անից հարցրել է, թե. «Նրանք ո՞ւրտեղ են»։ Ասել է. «Սև ճանապարհովը անց են կացել, հիմիկ էլ են էն լույս ճանապարհումը»։ Էլի հարցրել է, թե. «Հա՞ց ուտենք՝ գնանք, թե հաց չուտենք՝ գնանք»։ Ձին ասել է. «Հաց ուտենք, գնանք»։

Ետով էս պառավը քառասուն ոչխար ու քառասուն տավար կերել է և բավական գինի է խմել, ետով վեր իլել ձին ու մին գունդ էլ վեր կալել, քցել կուռը ու երկու անգամ ձիին թխել ու էն ոտպեին ձին շուտ հասել է նրանց մոտ։ Ետով պառավը որ մին անգամ Կունտին թխել է, Կունտը ուշաթափվել է։ Էն պառավը աղջկանը վեր է կալել, գնացել։

Էս Կունտը մին քիչ էնպես կացել է, ետով երբ որ ուշը գլուխն է եկել՝ վեր է կացել ձին վեր իլել, գնացել էն առջերին մորը տու-

նր։ Էնտեղ էն առջը ասել է. «Բերիրո՞շ»։ Նա էլ ասել է, թե. «Չէ»։ Կունտը մինել է վեր կացել թե գնա, էն առջը ասել է. «Ա՛ տղա, եկ, ես քեզ շատ դանձ կըտամ, գնալ մի, գլուխդ փորցանք կըկյա՜»։ Նա էլ ասել է. «Չէ՛, գնալու եմ»։ Ետով գնացել է էն աղբուրին եղրովը ձին քշել, գնացել էն պառավին տունը, էլի ուրա՜ն կնիկը վեր կալել, փախել։ Պառավը վեր է կացել առաջվան նման էն ձին հարցուփորձ արել, գունդը քցել կուռը, երկու անդամ թխել ձին ու էն բուսեին ձին նրանց ետիցը հասել է։ Պառավը գունդով որ մին անդամ Կունտին թխել է, Կունտը ճոթուպատառ է տառել։ Ետով կնկանը վեր է կալել թե գնա, էն կնիկը ասել է, թե. «Սիրտս էրում է՝ իմ մարդս է, թող ճոթերը հավաքեմ, տընեմ ուրա՜ն ձին վերա»։ Ետով էն պառավը հրամայել է, էն աղջիկն էլ հավաքել է, դրել ձին վերա, ու ուրա՜նք գնացել են։

Կունտին ձին էլ ուղիղ գնացել է մեծ քվորը տունը։ Կունտին բրվորը մարդ տոջը նրա ճոթերը տրել է ուրուր վերա ու մին տեղ էլ բսել՝ էն բուսեին էլ առուլջացել է։ Ետով վեր է կացել թե գնա. էն առջն ասել է. «Ա՛ տղա, գնալ մի՛, գլուխդ փորցանք կըկյա՜»։ Կունտն էլի գնացել է։ էն աղբուրին եղրովը շատ-քիչ գնացել. հասել է էն պասավին տունը, էն աղջկանը վեր կալել, փախել։ Պառավը վեր է կացել, առաջվաներին նման արել ու ձին երկու անդամ գունդով թխել, ձին գնացել է, մին վերստ է մնացել, թե նրանց ետիցը հասնի, էն Կունտը ձին սովորեցրել է, թե՝ որ էն ձին կա, դու նրան ասի. «Թե ինչի՞ ես երկու ջահելներին համար դու էդ պառավին մեծացնում. վեր իլ երկինքը ու տրան վեր քցի»։ էն պառավին ձին որ լսել է, հանկարծ կաղնել է։ էն պառավը երկու անդամ գունդով ձին թխել է, որ գնա՝ նա չի գնացել։ Մին անգամ էլ որ թիսել է, էս ձին որ վեր է իլել երկինքը ու էն պառավին վեր քցել՝ ճոթուպատառ է տառել։ Ետով Կունտն ու ուրա՜ն կնիկը մինել են տառել։ գնացել էն պառավին տունը, էնտեղ կացել։

Աստվածանից իրեր...